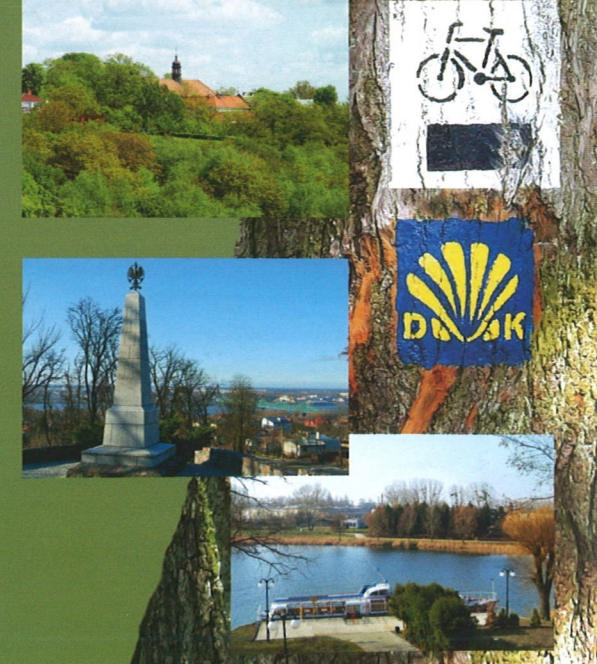

Dobrzyńsko-Kujawska Droga św. Jakuba

z Dobrzynia nad Wisłą do Kruszwicy

WYDANO NA ZLECENIE: Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Regionu Południe ul. Szkoła 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą tel. 54 253 05 38, e-mail: lgddobrzyń@interia.pl

Zdjęcia okł. 1: Dobrzyń w. - kościół pofranciszkański; 2: Dobrzyń w. - kościół pofranciszkański; 3: Kruszwica - J. Gopło - stoczek Rusoka; 4: Siniarzewo - muzeum na dziedzińcu kościoła; 5: Zdjęcia okł. 6: Altana-Borowo - dół leśny

FOTO: K. Andrzejewski, P. Siniwski; PROJEKT GRAFICZNY: P. Bruzyński, P. Siniwski

Miejscowości na Dobrzyńsko - Kujawskiej Drodze św. Jakuba*

ZIEMIA DOBRZYŃSKA

Dobrzyń nad Wisłą miasto obecnie liczące ok. 2,4 tys. mieszkańców, szczytając się najstarszą w środkowej Polsce lokacją przed 1230 r., historyczna stolica Ziemi Dobrzyńskiej, od której pochodzi nazwa tej krainy. Około 1228 r. Konrad Mazowiecki, w związku z pogańskimi najazdami, osadził tu Rycerzy Chrystusowych zwanych „Braćmi Dobrzyńskimi”, którzy po kilkunastu latach wchłonili zostali przez Krzyżaków. Okresy dynamicznego rozwoju przerywane były klęskami wojennymi i pożarami doprowadzając ostatecznie do utraty znaczenia miasta. Warto zobaczyć: grodzisko (X-XV w.) na skarpie wiślanej zwane „Górą Zamkową” (ośrodek administracji terytorialnej spalony przez Krzyżaków w 1409 r.), skąd rozciąga się przepiękny widok na Zalew Włocławski i lasy Gostynińskie - Włocławskiego Parku Krajobrazowego;

1) klasztor i kościół pofranciszkański p.w. Wniebowzięcia NMP wzniesiony w XIII w., wielokrotnie niszczone i odbudowywany, z barokowym wystrojem i obrazem Wniebowzięcia NMP w ołtarzu głównym; Muzeum Dobrzyńskie (obecnie w fazie restytucji).

2) **Grochowalsk** wieś wzmiankowana w XIII w. Warto zobaczyć: 2) drewniany kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z 2 połowy XVIII w., przesunięty z cmentarza na obecne miejsce w 1875 r., wewnątrz wystrój z XVIII/XIX w.; resztki założenia parku podworskiego i obiekty byłej gorzelni z początku XX w.

3) **Zaduszniki** wieś wzmiankowana w XIII w. jako Kuczyno, położona nad Świętym Strumieniem, nazwa pochodzi od obowiązku odprawiania przez cystersów (właściciele wsi do połowy XIV w.) nabożeństw za duszę testatora. Warto zobaczyć: kościół p.w. Nawiedzenia N.M.P., zbudowany w latach 1873 - 1875 w miejscu wcześniejszego wg projektu H. Marconiego (muruwany z niejednolitym wystrojem i wyposażeniem); 3) pałac wzniesiony w 3 kwietnia XIX w. w parku krajobrazowym (obecnie siedziba szkoły).

4) **Chełmica Duża**, wieś z 4) jedynym na Ziemi Dobrzyńskiej kościołem p.w. św. Jakuba (parafia spierd 1570 r.), wzniesionym w latach 1905 - 1915 według projektu

TRASA DOBRZYŃSKO-KUJAWSKIEJ DROGI ŚW. JAKUBA (105,2 km)

ZIEMIA DOBRZYŃSKA

DOBRZYŃ NAD WIŚLĄ - odcinek 4,0 km. Od pofranciszkańskiego kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP ul. Franciszkańska w lewo, po 120 m ponownie w lewo (ul. 1 Maja) i po 50 m w prawo w ul. Licealną, za Szkołą Podstawową, „Astrobazą” na skarpie wiślanej (miejsce odpoczynku Wiślanej Trasy Rowerowej) i Dobrzyńskim Centrum Sportu i Turystyki w prawo (270 m) w ul. Wojska Polskiego do ul. Sportowej, gdzie w lewo, obok stadionu MLKS „Wisła” w polną drogę obok 3 wiatraków do Zbyszewa (3,3 km).

4 km - **Zbyszewo - odcinek 1,6 km.** Przecinamy asfaltową drogę (figura Chrystusa z 1916 r.), polami zejście do mostku na Śwince i w górę do skrzyżowania w Grochowalsku.

5,6 km - **Strużewo - odcinek 3,4 km.** Przecinamy dwie drogi asfaltowe i najpierw wzdłuż lasu (po prawej) dalej przez pola do drewnianego kościoła p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Grochowalsku.

9,0 km - **Grochowalsk - odcinek 1,0 km.** Od kościoła na wschód (w stronę centrum wsi), przed krzyżem w lewo w gruntową drogę do mostku na Świętym Strumieniu, za którym przez sady i pola do drogi nr 562 na granicy Szpiegowia i Krojczyna.

10,0 km - **Szpiegowo/Krojczyn - odcinek 4,8 km.** Przecinamy drogę nr 562 i gruntowym traktem na północ, obok figury Matki Bożej (1,5 km) do asfaltowej trasy (0,8 km), którą w lewo (kierunek Lipno), w Olesznie na skrzyżowaniu za przydrożnym krzyżem (1,1 km) skręt w lewo, do Zadusznik (1,4 km) z kościołem p.w. Nawiedzenia NMP i pałacem w malowniczym parku.

14,8 km - **Zaduszniki - odcinek 2,9 km.** Od kościoła dalej prosto (na zachód) do skrzyżowania z figurą Chrystusa, w prawo do skrzyżowania (za marketem), gdzie w lewo do Szkoły Podstawowej w Świętkowiznie.

S. Szyllera, fundacji J. Sierakowskiej, murywany z cegły, neogotycki o korpusie trójnawowym z kaplicami po bokach i dwiema, nierównej wysokości wieżami, w ołtarzu głównym obraz Matki Bożej Pocieszenia z Dzieciątkiem w sukience oraz obrazem św. Jakuba na zasuwie (XVIII w.). Warto zobaczyć też: zabudowania byłej cukrowni działającej do końca lat 80. XX w.; na pobliskim cmentarzu klasycystyczny nagrobek Sierakowskich (XIX w.);

Fabianki wieś gminna z pozostałościami po dawnym zespole dworskim i folwarcznym z końca XIX w., miejsce urodzenia Jerzego Pietkiewicza poety, prozaika i tłumacza poezji Karola Wojtyły na j. angielski.

6) **Szpetal Górny** wieś wzmiankowana na początku XIII w., nazwa od cysterskiego szpitala św. Gotarda, który był usytuowany nad Wisłą, obecnie w granicach administracyjnych Włocławka. Warto zobaczyć: 6) klasycystyczny kościół p.w. św. Józefa wzniesiony na początku XIX w. fundacji M. Rutkowskiego; pozostałości po dawnym zespole dworskim Rutkowskich, m.in. piętrowy lamus z XVII w. oraz park z połowy XIX w.

KUJAWY

7) **Włocławek** miasto liczące około 103 tys. mieszkańców. Od początku jego rozwój gospodarczy determinowany był przez Wisłę i drogi lądowe, łączące Ruś i Mazowsze z Wielkopolską oraz Bałtyk z południem Polski. Lokowany w 1255 r., historyczna stolica wschodnich Kujaw, dawna własność biskupów włocławskich. Ośrodek administracyjny, przemysłowy i kulturalny regionu. Warto zobaczyć: 7) gotycki kościół p.w. św. Witalisa - najstarszy zachowany zabytek miasta (1330 r.); 8) kościół katedralny p.w. Wniebowzięcia NMP, gotycka świątynia z cennym wyposażeniem, jak chociażby tumba nagrobna biskupa Piotra z Bnina (1493 r.) dzieło Wita Stwosza oraz wczesnobarokowymi obrazami B. Strobła; Stary Rynek z późnogotyckim kościołem farnym pod wezwaniem św. Jana, zabytkowymi kamieniczkami z Muzeum Historii Włocławka; kościół i klasztor o.o. Franciszkańów Reformatorów z XVII w.; pomnik i muzeum upamiętniające męczeńską śmierć bł. Jerzego Popiełuszki przy zaporze na Wiśle.

8) **Wieniec - Źródło** uzdrowisko od 1923 r. w sosnowym lesie pod Włocławkiem ostatnio zmodernizowane, z kościołem rektorskim p.w. Miłosierdzia Bożego. Leczenie schorzeń reumatycznych i kardiologicznych, możliwość kuracji borowinowych.

9) **Włocławek - Muzeum Diecezjalne**

17,7 km - **Świątkowizna - odcinek 1,9 km.** Dalej na zachód do skrzyżowania (0,8 km) i w prawo do kolejnego (sklep spożywczy), za którym do neogotyckiego kościoła p.w. św. Jakuba w Chełmicy Dużej - jedyny ośrodek kultu Jakubowego na Ziemi Dobrzyńskiej, gdzie rozdzielają się biegnące wspólnie z Dobrzynia nad Wisłą Drogi Mazowieckiej i Dobrzyńsko - Kujawska .

19,6 km - **Chełmica Duża - odcinek 1,8 km.** Spod kościoła w lewo (!), (prosto biegnie do Torunia kontynuacja Mazowieckiej Drogi św. Jakuba) obok cmentarza do Chełmicy Małej.

21,4 km - **Chełmica Mała - odcinek 1,2 km.** Za przystankiem autobusowym i przydrożnym krzyżem wśród brzoź w prawo (!) chodnikiem do drogi nr 67 w Fabiankach.

22,6 km - **Fabianki - odcinek 3,8 km.** Chodnikiem w lewo, obok budynku poczty i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Szkoły Podstawowej im. J. Pietkiewicza, dalej przez Bogucin (wzdłuż prawie całej drogi chodnik) do skrzyżowania, zejście z drogi nr 67 w ul. Włocławską do kościoła p.w. św. Józefa w Szpetalu Górnym, miejscowości o średnio-wiecznych tradycjach opieki nad pielgrzymami sprawowanej przez Cystersów.

26,4 km - **Szpetal Górny - odcinek 2,4 km.** Od kościoła chodnikiem w kierunku Włocławka do skrzyżowania z ul. Dobrzyńską, za nim prosto w ul. Chełmińską (droga w las), przed budynkami dydaktycznymi Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w lewo, ulicą Obrońców Wisły 1920, obok pomnika do ul. Lipnowskiej, którą w prawo do skrzyżowania przed mostem im. Marszałka E. Rydza - Śmigłego

28,8 km - **Włocławek most - odcinek 1,2 km.** Przejście mostem stalowym przez Wisłę pod katedrą p.w. Wniebowzięcia NMP.

KUJAWY

30,0 km - **WŁOCLĄWEK - katedra - odcinek 5,3 km.** Ul. Prymasa S. Wyszyńskiego do Placu Solidarności, ul. Okrzei (droga nr 91), po przejściu kłórej w ul. Wieniecką, ścieżką rowerowo - pieszą obok szpitala do Uzdrowiska Wieniec Źródło.

35,3 km - **Wieniec Źródło - odcinek 4,6 km.** Tą samą ścieżką wzdłuż ul. S. Smolki kierujemy się przez Wieniec - Zalesie, pod wiaduktem drogowym Autostrady Bursztynowej (A - 1) udajemy się do Wieńca pod kościół p.w. Przemienienia Pańskiego.

39,9 km - **Wieniec - odcinek 7,2 km.** Przejście ul. Parkową, obok założenia pałacowo - parkowego oraz budynków gospodarczych dawnego folwarku

Wieniec wieś wzmiankowana w średniowieczu jako własność biskupów włocławskich, następnie Międzyryńskich, a później Kronenbergów. Warto zobaczyć: kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego, 10) zespół pałacowo - parkowy (projekt A. Goebela i W. Kronenberga).

11) **Brześć Kujawski** miasto z 4,5 tys. mieszkańców położone nad Zgłowiączką na wzniesieniu przy trakcie z Poznania do Włocławka, prawa miejskie sprzed 1250 r. Urodził się tu Władysław Łokietek (w 1260 r.). Do rozbiorów główny, obok Inowrocławia, ośrodek administracyjny i gospodarczy regionu kujawskiego. Warto zobaczyć: gotycki kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika (XIV w.) regotygowany na początku XX w. wg projektu T. Pajzderskiego, podmianański kościół p.w. św. Michała Archanioła z przełomu XIV/XV w., przebudowany w latach 20. XX w., klasycystyczny ratusz miejski wg projektu H. Marconiego (1824 r.), 11) pomnik króla W. Łokietka odsłonięty w 2008 r., pozostałości zamku kazimierzowskiego zniszczonego w czasie Potopu Szwedzkiego, przebudowanego przez Prusaków na pocz. XIX w., mury miejskie z XIV w., jezioro Cmentowo, nad którym w 1933 r. odkryto osadę neolityczną tak zwanych chat trapezowatych (datowana na 4200 lat p.n.e.).

12) **Kościelna Wieś** wzmiankowana w XIII w., 12) z kościołem pod wezwaniem św. Wawrzyńca wzniesionym w połowie XII w. wielokrotnie przebudowywanym, tak że z czasów romańskich zachowały się jedynie fragmenty murów, obecnie gruntownie wyremontowane.

13) **Siniarzewo** wieś wzmiankowana w połowie XIII w., 13) z murem kościołem p.w. św. Jakuba Apostoła, pierwotnie drewniany, od początku XX w. murywany, neogotycki, wewnątrz obraz i witraż przedstawiający św. Jakuba oraz tablica upamiętniająca męczeńską śmierć proboszcza A. Hoffmana 1939 r.

14) **Krzywosądz** wieś wzmiankowana w XV w., w czasie powstania styczniowego miejsce, zakończony pod Dobrem, przegranej przez powstańców dowodzonych przez gen. L. Mierosławskiego bitwy z Rosjanami (19.02.1863 r.). Warto zobaczyć: drewniany kościół p.w. Wniebowzięcia NMP (1863 r.), obok

Kronenbergów do Polówki (skrzyżowanie 3,3 km), gdzie w lewo (!) do mostu na Zgłowiączce w Nowym Młynie (spiętrzenie i ruina murewanego młyna), dalej przez Kąty do Starego Brześcia (droga nr 268).

47,1 km - **Stary Brześć - odcinek 1,0 km.** Dojście ul. Kolejową, następnie ul. Narutowicza obok podmianańskiego zespołu klasztornego, na Plac W. Łokietka do gotyckiego kościoła parafialnego w Brześciu Kujawskim.

48,1 km - **Brześć Kujawski - odcinek 4,1 km.** Z Placu W. Łokietka obok Ratusza Miejskiego do ul. Widok, następnie schodami do Al. W. Łokietka i wzdłuż murów obronnych do ul. Limanowskiego, chodnikiem wzdłuż drogi nr 62 przez most na Zgłowiączce, po 200 m skręt w ul. Piaskową, Hołówki i Mickiewicza do ul. Traugutta, którą w lewo obok zabudowań byłej cukrowni, dalej prosto za stadionem miejskim w ul. Szkołną do ul. Konarskiego, następnie w prawo do Kuczyni.

52,2 km - **Kuczyna - odcinek 5,2 km.** Drogą asfaltową wśród pól i rozproszonych gospodarstw w kierunku północno - zachodnim, przez Miechowice Duże do Konar/Lekarzewic, skrzyżowanie z drogą powiatową Wieniec - Osięciny. 100 m w prawo kościół p.w. NMP Częstochowskiej w Lekarzewicach.

57,4 km - **Konary/Lekarzewice - odcinek 7,2 km.** Dalej śródpólną drogą asfaltową przejście przez Zagajewice i Wołę Skarbkową do skrzyżowania z drogą nr 301 (4,2 km), następnie tą samą drogą do romańskiego - gotyckiego kościoła p.w. św. Wawrzyńca i drogi nr 267 w Kościelnej Wsi.

64,6 km - **Kościelna Wieś - odcinek 4,0 km.** Po przekroczeniu drogi nr 267 prosto w stronę Pagórek, przez Bodzanówek do rozwidlenia dróg (2,7 km), odbicie w prawo do skrzyżowania w Pocierzynie, dalej w prawo do zabytkowego parku z dawnym dworem i szkołą.

68,6 km - **Pocierzyn - odcinek 3,4 km.** Na wysokości parku skręt w lewo, po 400 m lekko w lewo, droga nadal wśród pól, do Bilna i Kolonii Bodzanowskiej.

72,0 km - **Kolonia Bodzanowska Siniarzewo - odcinek 2 x 2,0 km.** Trasa dojeżdżająca w kierunku północnym do neogotyckiego kościoła p.w. św. Jakuba w Siniarzewie - główne miejsce kultu Jakubowego na kujawskim odcinku D - K Camino. Powrót (!) tą samą drogą do Kolonii Bodzanowskiej.

15) późnoklasycystyczny dwór Modlińskich z połowy XIX w. (obecnie plebania); na pobliskim cmentarzu spoczywa Helena z Góreckich Modlińska - wnuczka A. Mickiewicza.

16) **Dobre** wieś gminna, wzmiankowana w końcu XIV w. Warto zobaczyć: kościół p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika (lata 80. XX w.); pomnik/mogilę 23 poległych powstańców styczniowych, dom kultury. Od 1908 r. do lat 20. XX w. działała tutaj cukrownia.

17) **Bronisław** wieś wzmiankowana w XII w., z 17) murem kościołem p.w. św. Bartłomieja z 2 połowy XIX w., na miejscu wcześniejszych zniszczonych świątyń drewnianych.

18) **Piaski** wieś wzmiankowana w XIII w. jako własność biskupów kujawskich z 18) kościołem p.w. Ścięcia św. Jana Chrzyciela, przy nim cmentarz grzebalny z kilkoma zabytkowymi nagrobkami.

19) **Kruszwica** miasto (pierwsza lokacja 1303 r.) obecnie liczące około 10 tys. mieszkańców, nad Gopłem. Owiane legendą, na szlaku bursztynowym, ze śladami osadnictwa łużyckiego (V w. p.n.e.) i osadą prasłowiańską będącą początkiem głównego ośrodka plemienia Goplan, podbitego w 2 połowie IX w. przez Polan. Zrównane z ziemią przez Władysława Hermana za poparcie buntu jego syna Zbigniewa (1096 r.). Ponowny rozwój

za panowania Kazimierza Wielkiego, jako ważnego ośrodka handlowego i punktu oporu w walkach z Krzyżakami. Miasto podpada w związku z całkowitym zniszczeniem podczas najazdu szwedzkiego (lata 1655 - 1660). Ponownie zaczęło się rozwijać od połowy XIX w. (linia kolejowa, cukrownia), w okresie międzywojennym pobudowano wytwórnię win i miodów, a w latach 50. XX w. zakłady tłuszczowe. Warto zobaczyć: romańska kolegiatę p.w. śś. Piotra i Pawła z XII w., wielokrotnie przebudowywana, której oryginalny, romański wygląd przywrócono w połowie XX w.; 19) słynna wieża zwana „mysią”, będąca zachowanym fragmentem zamku kazimierzowskiego; modernistyczno - klasycystyczny kościół p.w. św. Teresy (lata 20. XX w.) z pochodzący z kolegiaty barokowym wystrojem; grodzisko kultury łużyckiej (V w. p.n.e.). Miasto jest ośrodkiem ruchu turystycznego na szlaku Piastowskim i Łokietka, na południe od miasta Nadgoplański Park Tysiąclecia powstały na bazie rezerwatu utworzonego w 1967 r

* W opisach świadomie wyeksponowano fakty i obiekty mniej znane, a skrótkowo zasygnalizowano te, które powszechnie funkcjonują w świadomości turystów i krajoznawców.

76,0 km - **Kolonia Bodzanowska - odcinek 4,3 km.** Z Kolonii Bodzanowskiej, skręt w prawo (zachód) drogą wśród pól do Czołpina, gdzie lekko w lewo (południowy - zachód) do Narkowa (po lewej firma budowlana).

80,3 km - **Narkowo - odcinek 2,7 km.** Za wspomnianą firmą ostry skręt w prawo do Altany, przez zagajnik obok składu kruszywa do lasu, tam w lewo do skrzyżowania z drogą asfaltową w Borowie, w prawo do pomnika powstania styczniowego (1,9 km), przejście przez Morawy do drewnianego kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Krzywosądzu.

83,0 km - **Krzywosądz - odcinek 3,8 km.** Od kościoła dojeżdżać do drogi nr 266 i nią w lewo ścieżką rowerową do Dobrego, na skrzyżowaniu skręt w prawo w ul. Fabryczną i dojeżdżać do centrum z kościołem p.w. św. Stanisława Biskupa i Męczennika.

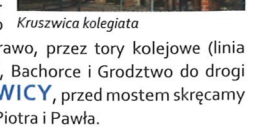
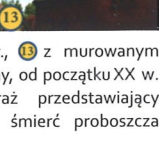
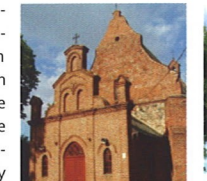
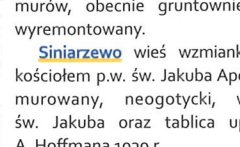
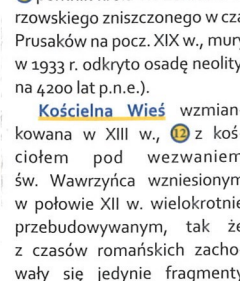
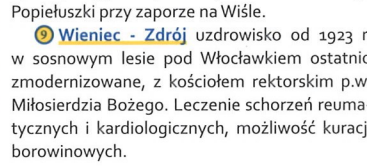
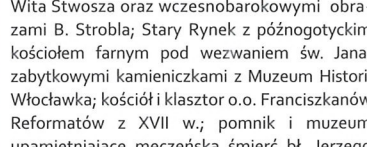
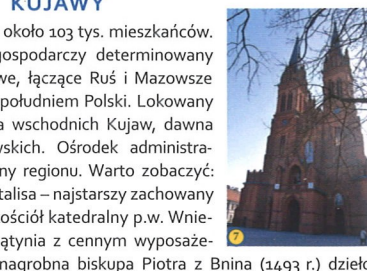
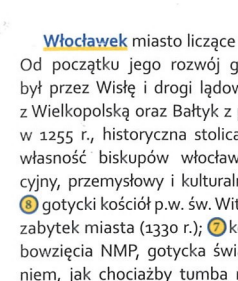
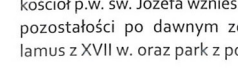
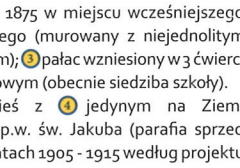
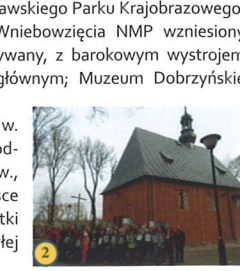
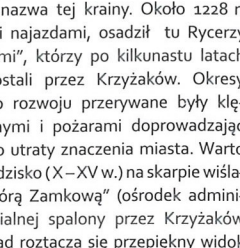
86,8 km - **Dobre - odcinek 3,2 km.** Ścieżką rowerowo - pieszą przy ul. Wiejskiej dojeżdżać do kościoła p.w. św. Bartłomieja w Bronisławiu.

90,0 km - **Bronisław - odcinek 1,7 km.** Dalej w kierunku zachodnim do rozwidlenia dróg, szlakiem w prawo (północny - zachód) do „Zagrody Pomysłów” w Skotnikach.

91,7 km - **Skotniki - odcinek 4,6 km.** Od „Zagrody Pomysłów” skręt w lewo w polną drogę (na zachód) do skrzyżowania w Skotnikach (2,2 km), gdzie w lewo i po 200 m w prawo w gruntową drogę do wsi Piaski z górującym nad miejscowością kościołem p.w. Ścięcia św. Jana Chrzyciela.

96,3 km - **Piaski - odcinek 8,9 km.** Za kościołem do skrzyżowania, gdzie w lewo do figury Serca Pana Jezusa, za nią w prawo, przez tory kolejowe (linia Inowrocław - Żduńska Wola) przez Piecki, Bachorce i Grodztwo do drogi nr 62, która doprowadza nas do KRUSZWICY, przed mostem skręcamy w prawo pod romańską kolegiatę p.w. śś. Piotra i Pawła.

Tutaj włączamy się w dochodzącą z Torunia Drogę Polską (Camino Polaco). Całość Dobrzyńsko - Kujawskiej Drogi św. Jakuba z Dobrzynia nad Wisłą do Kruszwicy wynosi - 105,2 km.

Dobrzyńsko-Kujawska Droga św. Jakuba

W dobie odradzającego się w Polsce kultu Jakubowego przywracanie duchowego i materialnego wymiaru Camino de Santiago na Ziemi Dobrzyńskiej oraz Kujawach uważa się za wielce wskazane. Wyznaczona trasa w większości biegnie wariantami kujawsko - dobrzyńskiego fragmentu prastarego szlaku z Kijowa przez Brześć, Drohiczyn, Płock, Włocławek i Gniezno na zachód Europy.

SANTIAGO - katedra

Doprowadzenie oznaczeń Drogi św. Jakuba z Warszawy do Dobrzyń nad Wisłą zakończyło prace nad odtworzeniem jej przebiegu na Mazowszu. Spośród wielu propozycji kontynuowania znakowania szlaku w celu połączenia go z Drogą Polską (Camino Polaco), przyjęta została koncepcja poprowadzenia go dwoma alternatywnymi drogami, które biegną wspólnie z Dobrzyń nad Wisłą do kościoła pod wezwaniem św. Jakuba w Chelmicy Dużej, po rozdzieleniu się, umożliwią dotarcie do Torunia (Mazowiecka) oraz Kruszwicy (Dobrzyńsko - Kujawska).

Licząca ponad 100 km* trasa Dobrzyńsko - Kujawskiej Drogi św. Jakuba biegnie przez Ziemię Dobrzyńską oraz Kujawy z Dobrzyń

nad Wisłą do Kruszwicy przez Grochowalsk, Zadzuszki, Chelmicę Dużą, Fabianki, Szpital Górny, Włocławek, Wieniec Zdrój, Wieniec, Brześć Kujawski, Lekarzewice, Kościelną Wieś, Pocieryn, Siniarzewo, Krzywosądz, Dobre, Bronisław i Piaski.

Dobrzyńsko - Kujawska Droga św. Jakuba, stanowiąc istotny element ogólnopolskiej sieci Camino, pozostaje drogą lokalną, która mamy nadzieję, przyczyni się do popularyzacji walorów naszej Małej Ojczyzny. Obecność szlaku potraktujemy jako zaproszenie do podjęcia próby wkroczenia na Camino, nie tylko fizycznej drogi do Santiago, ale jakże często przełomowego, a nawet zwrotnego punktu życia, dlatych, którzy wyruszyli.

**Buen Camino!
Dobrej drogi!**

* Po przejściu 100 km na dowolnej drodze w Polsce można otrzymać certyfikat (skan Paszportu Pielgrzyma należy przesać na adres: biuro@camino.net.pl), a po przejściu całej Dobrzyńsko-Kujawskiej Drogi św. Jakuba, można otrzymać, wzorowane na hiszpańskiej compostelce, zaświadczenie (zgłoszenia - Oddział Kujawski PTTK, ul. Słowackiego 1a, poczta@wloclawek.pttk.pl).

Borowo - prace znakarskie

Chelmica Duża - oryginalny słupek Camino z Galicji

Kujawy

Kujawy - kraina historyczna leżąca między górną Notecią, Gopłem, Wisłą i Skrwą (lewą), utożsamiana z terytorium plemiennym Goplan, żyzne gleby, zasoby soli oraz dogodne połączenia komunikacyjne przyczyniły się do ich dynamicznego rozwoju gospodarczego. W średniowieczu jedno z ważniejszych księstw Polski. Do rozbiórów Rzeczypospolitej na wschodzie teren województwa brzesko - kujawskiego (tzw. Kujawy białe), a na zachodzie część województwa inowrocławskiego (tzw. Kujawy czarne). Zachowane liczne zabytki oraz bogata i oryginalna kultura ludowa stanowią o atrakcyjności krajoznawczo - turystycznej regionu.

Krywosądz - kościół NMP

Okolice Altany - niemiecki, betonowy schron bojowy tzw. tobruk

Dobre - ul. Fabryczna

Ziemia Dobrzyńska

Ziemia Dobrzyńska leży między Mazowszem, Ziemią Chelmińską i Kujawami Wschodnimi, jej historyczno-geograficzne granice biegną Drwęcą, Wisłą i Skrwą (prawą). We wczesnym średniowieczu we władaniu książąt mazowieckich, od połowy XIII w. książąt kujawskich, a po ostatecznym ustaleniu granic zaborów w 1815 r. prawie w całości w granicach Cesarstwa Rosyjskiego. Nazwa od Dobrzyń nad Wisłą, historycznej stolicy tej ziemi. Dynamiczny rozwój gospodarczy przerywany i zahamowany przez wyjątkowo burzliwe dzieje (najazdy, wojny, epidemie). Kultura ludowa łącząca ze sobą oryginalne elementy z wpływami mazowieckimi i kujawskimi.

Chelmica Mała

Dobrzyń n. W. - Góra Zamkowa

Dobrzyń n. W. - pomnik żołnierzy niezłomnych

Podpisy do zdjęć z mapy

- 1 Dobrzyń n.W. - Góra Zamkowa i Zbiornik Włocławski
- 2 Dobrzyń n. W. - Astrobaza
- 3 Dobrzyń n. W. - szczątki Fary i tablica 600 lecia obrony zamku
- 4 Potok Świnka
- 5 Grochowalsk - OSP
- 6 Zadzuszki - kościół parafialny
- 7 Świętkowizna - szkoła
- 8 Chelmica Duża - słupek Camino Polaco
- 9 Szpital Górny - magazyny
- 10 Włocławek - Muzeum i Oddział Kuj. PTTK
- 11 Włocławek - klasztor O.O. Franciszkanów
- 12 Włocławek - pomnik kard. St. Wyszyńskiego
- 13 Wieniec Zdrój - park
- 14 Wieniec - kościół
- 15 Brześć Kujawski - kościół parafialny św. Stanisława
- 16 Brześć Kujawski - klasztor podominikański
- 17 Lekarzewice - droga
- 18 Siniarzewo - św. Jakub (witraż)
- 19 Borowo - Altana - pomnik
- 20 Krzywosądz - kaplica cmentarna
- 21 Dobre - figura MB z tablicą 1939 - 45
- 22 Bronisław - kościół parafialny
- 23 Droga Piaski - Piecki, figura Chrystusa
- 24 Kruszwica - pomnik 1919
- 25 Kruszwica - koniec szlaku

Trasa Dobrzyńsko-Kujawskiej Drogi Św. Jakuba (105,2 km)

Legenda

	szpital		hotel
	ośrodek zdrowia		zajazd
	apтека		pensjonat
	restauracja / bar		dom wycieczkowy
	muzeum		ośrodek wypoczynkowy
	kościół		schronisko młodzieżowe
	kaplica zabytkowa		pole namiotowe
	miejsce martyrologii, pole bitwy		punkt widokowy
	grodzisko		nadleśnictwo, leśnictwo
	kurhan		zabytkowy młyn
	punkt informacji turystycznej		prom
	zamek / ruiny zamku		stacja benzynowa
	inny zabytek architektury		stacja obsługi samochodów
	plaża, kąpielisko		miejsca postojowe
	budownictwo regionalne		poczta
	pomnik		ośrodek jazdy konnej
	dwór		pomnik przyrody
	gospodarstwa agroturystyczne		park podworski

	rzeka / jezioro
	obszar bagienny
	las
	cmentarz
	autostrada
	drogi główne
	drogi drugorzędne
	pozostałe drogi utwardzone
	drogi gruntowe
	kolej / stacja kolejowa
	LIPNO miasto
	Brzeźno wieś powyżej 500 mieszkańców
	Lipny wieś do 500 mieszkańców
	LEOPOLDOWO dzielnica lub część miasta
	znakowane szlaki turystyczne
	szlaki wodne
	Dobrzyńsko - Kujawska Droga św. Jakuba
	ważniejsze punkty na trasie szlaku